

BRATTINGSBORG GODS

Brattingsborg 1B

8305 Samsø

CVR-nr. 88680928



Tilladelse til råstofindvinding på del af matr.nr. 1a Nordby Hede, Nordby i Samsø Kommune gældende i perioden 11. august 2026 til 10. august 2036.

Dato 11-08-2026

Sagsbehandler

Peter Lund Hinnerfeldt

raastoffer@ru.rm.dk

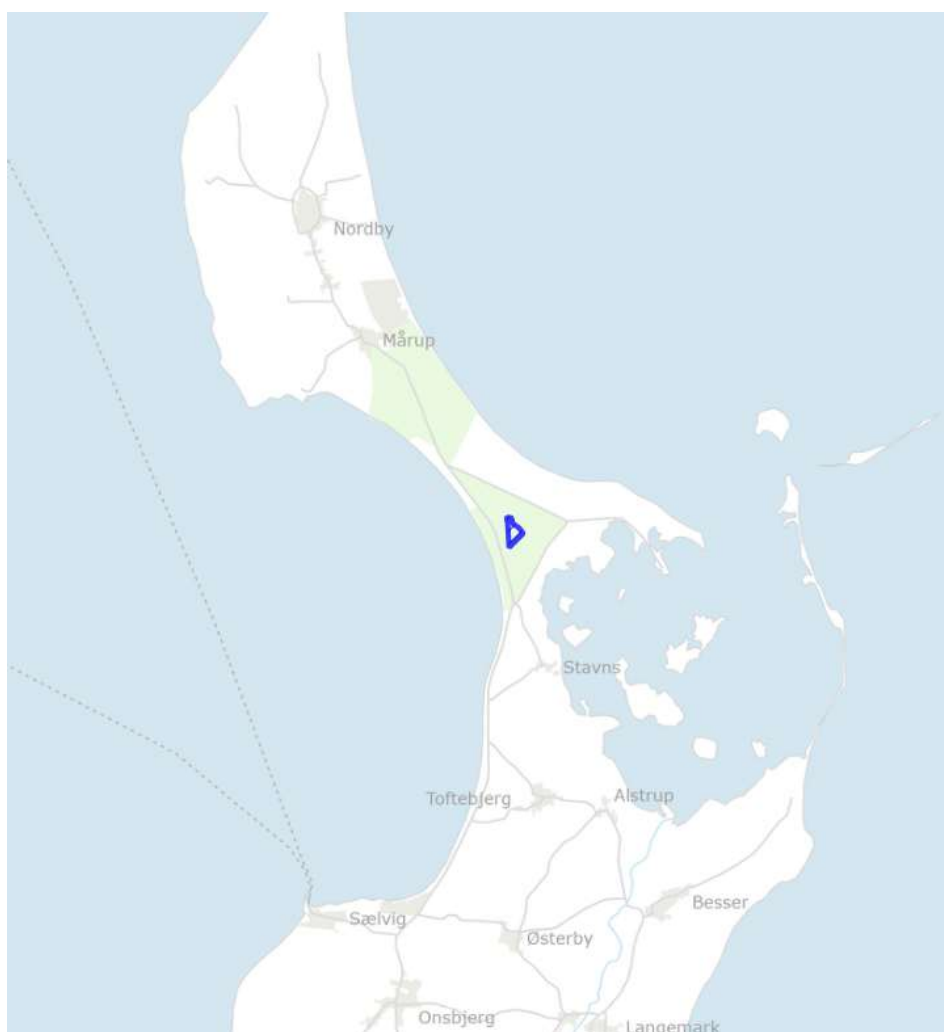
Tel. +45 78411999

Sagsnr. 1-50-71-10-24

Side 1



Figur 1. Kortudsnittet viser tilladelsens areal (blå skraveret), adgangsvej (orange, stiple) og matrikelskel (sort) på luftfoto fra forår 2025 i målestok 1:5.000.



Figur 2. Kortudsnittet viser tilladelsens areal (blå) i forhold til de nærmeste byer på Samsø i målestok 1:80.000.

Ansøger:	Indvinder:	Ejer:
BRATTINGSBORG GODS Brattingsborg 1B 8305 Samsø	SAMSØ STEN OG GRUS ApS Holmevej 1 8305 Samsø	Anders Aage Schau D Lassen Brattingsborg 1B 8305 Samsø
CVR-nr.: 88680928	CVR-nr.: 40095594	

Indholdsfortegnelse

A. Afgørelser fra Region Midtjylland	5
A.1. Råstofloven	5
A.1.1. Begrundelse	5
A.2. Habitatbekendtgørelsen	5
A.3. Indsatsbekendtgørelsens § 8	6
A.4. Miljøvurderingsloven	7
B. Afgørelser fra andre myndigheder	7
B.1. Vandforsyningsloven	7
B.2. Miljøbeskyttelsesloven	8
B.3. Naturbeskyttelsesloven	8
C. Vilkår for indvindingen	9
C.1. Vilkår efter råstofloven	9
C.1.1. Før indvindingen må påbegyndes	9
C.1.2. Godkendt materiel	10
C.1.3. Driftstider	10
C.1.4. Kørsel i råstofgraven	10
C.1.5. Støj	10
C.1.6. Støv	11
C.1.7. Graveafstande og begrænsninger	11
C.1.8. Bevaring af geologiske profiler	11
C.1.9. Forebyggelse af jord- og grundvandsforurening	12
C.1.10. Andre aktiviteter	13
C.1.11. Efterbehandling	13
C.2. Vilkår efter vandforsyningsloven	14
C.3. Vilkår efter miljøbeskyttelsesloven	15
C.4. Vilkår efter naturbeskyttelsesloven	15
D. Generelle bestemmelser iht. råstofloven	16
D.1. Råstofindvinding	16
D.2. Gyldighed og tilbagekaldelse	16
D.3. Tinglysning	16
D.4. Grave- og efterbehandlingsplan	17
D.4.1. Godkendelse af grave- og efterbehandlingsplan	18
D.4.2. Sikkerhedsstillelse	18
D.5. Tilsyn og besigtigelse	19
D.6. Indberetning af indvunden mængde	19
D.7. Underretning ved konkurs, overdragelse af rettighed mv.	19
D.8. Råstofafgift	20
D.9. Ændring af vilkår	20
E. Generelle bestemmelser efter anden lovgivning	21
E.1. Fortidsminder	21
E.2. Bygninger, mandskabsvogne m.m.	21
E.3. Dræn	21
E.4. Fredning og beskyttelse af visse dyre- og plantearter	21

E.5. Beskyttelse af søer	22
E.6. Vejadgang og færdsel på veje.....	22
E.7. Afstandskrav til offentlig og privat vej.....	23
E.8. Forsyningsledninger	24
E.9. Stationære olietanke	25
E.10. Mobile olietanke (entreprenørtanke)	25
E.11. Affaldshåndtering	25
E.12. Tilførsel af jord til råstofgrave	25
F. Region Midtjyllands behandling af sagen.....	26
F.1. Afvejning af hensyn og interesser.....	26
F.2. Planforhold	26
F.2.1. Råstofplan	26
F.2.2. Kommuneplan	27
F.2.3. Lokalplan	27
F.2.4. Statslige planer	27
F.3. Råstofressourcen.....	28
F.4. Miljømæssige forhold	28
F.4.1. Grundvand, overfladevand og drikkevandsinteresser.....	28
F.4.2. Beskyttet natur	29
F.4.3. Forsyningsledninger	30
F.4.4. Støj	31
F.4.5. Støv.....	33
F.4.6. Kulturarv	33
F.4.7. Landskab.....	33
F.4.8. Færdsel i råstofgraven	34
F.4.9. Graveafstande og periferiskråninger	34
F.4.10. Efterbehandling	35
F.5. Samlet afvejning og konklusion.....	36
G. Grundlag for tilladelsen.....	37
G.1. Høringer	37
G.2. Høringssvar	39
H. Offentliggørelse og klagevejledning	42
H.1. Afgørelser efter råstofloven	42
H.2. Afgørelse efter vandforsyningsloven	43
H.3. Afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven	43
H.4. Afgørelser efter naturbeskyttelsesloven	43
I. Orientering	44
J. Bilag	45

Tilladelse til råstofindvinding i perioden 11. august 2026 til 10. august 2036

Ansøger meddeles tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på det areal, der fremgår af kortet på tilladelsens forside samt af oversigtskortet i bilag A. Tilladelsen gives på de vilkår, som fremgår af afsnit C, samt bestemmelserne i afsnit D-E.

A. Afgørelser fra Region Midtjylland

A.1. Råstofloven¹

På baggrund af det foreliggende ansøgningmateriale og efter en konkret afvejning af hensyn og interesser efter råstoflovens § 3, giver Region Midtjylland hermed efter råstoflovens § 7, stk. 1 tilladelse til en årlig indvinding af 15.000 m³ sand, grus og sten, råjord og muld inden for et areal på 6,31 ha, der er angivet på oversigtskortet i bilag A. Af de 15.000 m³ må der indvindes 10.000 m³ årligt under grundvandsspejlet.

Tilladelsen gives på vilkår i medfør af råstoflovens § 10, som beskrevet i afsnit C.1.

A.1.1. Begrundelse

Det er Region Midtjyllands samlede vurdering, at der skal gives tilladelse til indvinding af råstoffer på det ansøgte areal.

Region Midtjylland har afvejet de relevante hensyn, som fremgår af råstoflovens § 3 og råstofplanens retningslinjer og fundet, at der ud fra vurderingerne i afsnit F og med de fastsatte vilkår kan meddeles tilladelse til råstofindvinding på det ansøgte areal.

Nærmere beskrivelse af Region Midtjyllands behandling og vurdering af sagen fremgår af afsnit F.

A.2. Habitatbekendtgørelsen²

Før der gives tilladelse efter råstoflovens § 7, skal der ifølge habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (Natura 2000-væsentlighedsvurdering).

Hvis det vurderes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1230 af 20/11/2024 om råstoffer med senere ændringer.

² Bekendtgørelse nr. 1098 af 21/08/2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer.

projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område, jf. habitatbekendtgørelsen § 6, stk. 2. Viser konsekvensvurderingen, at det ansøgte vil skade Natura 2000-områdets integritet, kan der ikke meddeles tilladelse.

Jf. habitatbekendtgørelsens § 10 kan der endvidere ikke gives tilladelse efter råstoflovens § 7, hvis det ansøgte kan:

- 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a), eller
- 2) ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier.

Disse arter omtales samlet som bilag IV-arter.

Før Region Midtjylland meddeler tilladelse efter råstoflovens § 7, skal regionen ifølge habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 2 vurdere, om det ansøgte projekt kan påvirke bilag IV-arter (en bilag IV-artsvurdering).

Region Midtjylland vurderer, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder og finder derfor, at der ikke skal foretages en nærmere konsekvensvurdering.

Regionen vurderer yderligere, at det ansøgte projekt ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-dyre- eller plantearter.

Vurderingerne er baseret på forholdene beskrevet i afsnit F.4.2 og bilag C.

A.3. Indsatsbekendtgørelsens³ § 8

Før der gives tilladelse efter råstoflovens § 7, stk. 1, skal der ifølge indsatsbekendtgørelsens § 8 foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt kan medføre en forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

Regionen kan kun meddele tilladelse til råstofindvinding, hvis afgangelsen ikke medfører en forringelse af tilstanden af overfladevandområder eller grundvandsforekomsters tilstand og ikke hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål for forekomsterne.

Region Midtjylland vurderer, at projektet ikke vil medføre en forringelse af tilstanden for overfladevandområder og

³ Bekendtgørelse nr. 1669 af 08/12/2025 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter med senere ændringer.

grundvandsforekomster og ikke hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål for forekomsterne. Datagrundlag og begrundelser for regionens konkrete vurderinger fremgår af afsnit F.4.1.

A.4. Miljøvurderingsloven⁴

Råstofindvinding på arealer under 25 ha er opført på miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 2a, og er derfor underlagt lovens bestemmelser om screening af projektets indvirkning på miljøet.

Region Midtjylland har efter miljøvurderingslovens § 21 udført en screening under hensyntagen til kriterierne i bekendtgørelsens bilag 6. Ved screeningen er projektets karakteristika, projektets placering, samt karakteren af den potentielle indvirkning på miljøet blevet vurderet.

På baggrund af screeningen vurderer Region Midtjylland, at projektet ikke kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet og derfor ikke er underlagt krav om udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Screeningsafgørelsen med dens konkrete vurderinger og begrundelser er vedlagt som bilag D.

B. Afgørelser fra andre myndigheder

B.1. Vandforsyningsloven⁵

Aarhus Kommune har den 11. august 2026 meddelt tilladelse efter vandforsyningslovens § 20 til indvinding af vand til grusvask fra en gravesø og til midlertidig grundvandssænkning efter lovens § 26 på matr.nr. 1a Nordby Hede, Nordby. Der gives tilladelse til indvinding af maksimalt 420 m³/døgn og 60 m³ pr. time.

Aarhus Kommunes tilladelse er meddelt på vilkår, som fremgår af tilladelsen i bilag F.

Aarhus Kommune er den kompetente myndighed ift. til tilladelsen efter vandforsyningsloven og fører tilsyn med indretningen og driften af vandforsyningsanlæg samt med indvundne vandmængder, der vedrører matr.nr. 1a Nordby Hede, Nordby.

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) med senere ændringer.

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1149 af 28/10/2024 om vandforsyning m.v. med senere ændringer.

B.2. Miljøbeskyttelsesloven⁶

Udledning

Aarhus Kommune har den 11. august 2026 meddelt tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19 til udledning af vand fra grusvask til gravesø på matr.nr. 1a Nordby Hede, Nordby.

Aarhus Kommunes tilladelse er meddelt på vilkår, som fremgår af tilladelsen i bilag G.

Aarhus Kommune er den kompetente myndighed ift. tilladelsen efter miljøbeskyttelsesloven og fører tilsyn med, at de fastsatte vilkår overholdes.

Nedsivning

Samsø Kommune har den 11. august 2026 meddelt tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19 til nedsivning fra råstofindvinding (vand fra grusvask, som nedsiver fra sedimentationsbassin samt fra opgravning og oplag af råstoffer inden for det ansøgte projektareal).

Tilladelsen er meddelt på vilkår, som fremgår af tilladelsen i bilag H.

Samsø Kommune er den kompetente myndighed ift. tilladelsen og fører tilsyn med, at de fastsatte vilkår overholdes.

B.3. Naturbeskyttelsesloven⁷

Dispensation fra fredning

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har den 13. april 2026 efter naturbeskyttelseslovens § 50 meddelt dispensation fra fredning af arealer ved Stavns Fjord på 1a Nordby Hede, Nordby. Fredningsnævnets dispensation fremgår af bilag E.

I dispensationen er der ikke fastsat vilkår.

Indvinding fra og udledning til §3-beskyttet gravesø

Der indvindes vand til grusvask fra en tidligere gravesø. Efter grusvask ledes vandet retur til gravesøen. Søen er registreret som § 3-beskyttet natur jf. Naturbeskyttelsesloven.

Aarhus Kommune har vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil ændre på søens tilstand. da gravesøen tidligere har været anvendt til samme formål og søens tilstand er uændret. Derfor kræver projektet ikke en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3.

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1742 af 22/12/2025 om miljøbeskyttelse med senere ændringer.

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28/06/2024 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

Der henvises til Aarhus Kommunes tilladelse til udledning af vaskevand til gravesø (jf. bilag G, afsnit 3.1).

C. Vilkår for indvindingen

I det efterfølgende defineres råstofgraven som det areal, tilladelsen omfatter.

Nærmere begrundelse og redegørelse for de følgende vilkår findes i afsnit F.

C.1. Vilkår efter råstofloven

1. Tilladelsen til indvinding af råstoffer og efterbehandling er gældende i perioden fra 11. august 2026 til 10. august 2036.
2. Der må højst indvindes 15.000 m³ råstoffer pr. år, heraf 10.000 m³ under grundvandsspejlet.
3. Råstofftilladelsen omfatter det areal på 6,31 ha, der fremgår af bilag A.

C.1.1. Før indvindingen må påbegyndes

4. Der skal stilles sikkerhed for opfyldelse af vilkårene om efterbehandling inden tilladelsen må udnyttes (se afsnit D.4.2).
5. Gravearbejdet under råstofindvindingen og efterbehandlingen skal foregå i overensstemmelse med den til enhver tid af Region Midtjylland godkendte grave- og efterbehandlingsplan.
6. Inden for råstofgraven er det areal, hvor selve råstofgravningen må foregå, begrænset af afstandsvilkårene 22-24. Dette areal skal afsættes i marken. Afmærkningen skal foretages af en landinspektørvirksomhed eller tilsvarende. Derefter skal der indsendes et måleblad med tilhørende koordinatfil til Region Midtjylland, hvor afmærkningspælenes placering er angivet.
7. Afmærkningen i marken skal være tydelig og må ikke fjernes eller dækkes med jord. Afmærkningen skal sikres, så den ikke bliver beskadiget. Dette kan f.eks. ske med betonringe.
8. Gravegrænser i forhold til højspændingskabler og højspændingsmaster skal være afgrænset tydeligt og holdbart, fx med pæle i en betonringe.
9. Der skal gives meddelelse til Region Midtjylland senest 2 uger inden indvindingens påbegyndelse.

10. Personalet i råstofgraven skal være bekendt med vilkårene for tilladelsen. Et eksemplar af tilladelsen samt den til enhver tid godkendte grave- og efterbehandlingsplan skal forefindes på pladsen tilgængeligt for personalet.

C.1.2. Godkendt materiel

11. Regionen har godkendt anvendelse af:

- 1 gummihjulslæsser,
- 1 hydraulisk gravemaskine,
- 1 vådsorteringsanlæg,
- 2 tørsorteringsanlæg,
- 1 slæbeskovlsspil.

Ændring i antal og type af maskiner og anlæg må kun ske efter godkendelse fra Region Midtjylland.

C.1.3. Driftstider

12. Indvinding og oparbejdning må kun foregå i tidsrummet:

- mandag til fredag kl. 07.00–16.00, dog ikke helligdage.

13. Udlevering og læsning af materialer, herunder lastbilkørsel inden for indvindingsområdet, må kun foregå i tidsrummet:

- mandag til fredag kl. 07.00–18.00, dog ikke helligdage,
- lørdag kl. 07.00–14.00, dog ikke helligdage.

C.1.4. Kørsel i råstofgraven

14. Uden for driftstiden skal adgangsvejen til råstofgraven være afspærret med aflåst bom eller tilsvarende.

C.1.5. Støj

15. Udsendelse af ekstern støj fra råstofgraven med tilhørende maskiner og faste og mobile anlæg skal begrænses. Støjniveauet (det energiækvivalente, korrigerede, A-vægtede lydtryksniveau, L_r) må ikke overstige følgende værdier:

Boliger i landzone (områdetype 3):

- mandag til fredag kl. 07.00–18.00: 55 dB(A)
- mandag til fredag kl. 06.00–07.00: 40 dB(A)
- lørdag kl. 07.00–14.00: 45 dB(A)

Maksimalværdi for støjniveau (impulsstøj L_{pAmax}):

- landzone: mandag til fredag kl. 06.00–07.00: 55 dB(A)

Vilkår 12 og 13 om driftstid skal dog fortsat overholdes.

16. I forbindelse med afrømning af muld og overjord samt efterbehandlingsarbejder accepteres der i en periode på 3 uger om året et støjniveau på 70 dB(A), dog kun mandag-fredag i tidsrummet

8.00-16.00. Arbejdet skal tilrettelægges således, at støjgener mindskes mest muligt. Regionen skal orienteres 14 dage før disse anlægsarbejder påbegyndes.

17. Virksomheden er forpligtet til at bekoste og lade udføre støjmålinger og støjberegninger efter anmodning fra Region Midtjylland. Støjmålinger og støjberegninger kan maksimalt kræves én gang om året, medmindre forholdene i råstofgraven er ændrede. Målemetode og beregningsmodel fastlægges af Region Midtjylland.

18. Støjende anlæg skal om nødvendigt støjdæmpes således, at ovennævnte grænseværdier kan overholdes.

C.1.6. Støv

19. Driften af virksomheden må ikke give anledning til væsentlige støvgener i omgivelserne. Det er tilsynsmyndigheden, der afgør, om generne er væsentlige.

20. Der skal træffes foranstaltninger til hindring af støvdannelse fra interne transportveje, materialebunker og produktionsanlæg fx ved vanding eller sprinkling i tørre perioder.

21. Der må ikke uden råstofmyndighedens godkendelse udsprede andre støvdæmpende midler end vand.

C.1.7. Graveafstande og begrænsninger

22. Der må foregå råstofindvinding under grundvandsspejlet.

23. Der må ikke graves eller placeres oplag af overjord/muld nærmere beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelseslovens § 3 end 10 m, herunder hede mod nord og sø mod nordøst.

24. Der må ikke etableres tilløb eller afløb fra gravesøer eller afledes spildevand og pladsvand uden særskilt tilladelse. Det skal sikres, at der ikke er hydrauliske forbindelse mellem gravesøerne.

25. Respektafstande og skråningshældninger i forbindelse med forsyningsledninger og elmaster skal følge anvisninger fra ledningsejer.

C.1.8. Bevaring af geologiske profiler

26. Blotlægges særligt værdifulde geologiske profiler i råstofgravens periferi, kan Region Midtjylland i forbindelse med efterbehandlingen forlange disse profiler bevaret af formidlingsmæssige, undervisningsmæssige og videnskabelige grunde.

C.1.9. Forebyggelse af jord- og grundvandsforurening

27. Olie- eller kemikaliespild skal opsamles/bortgraves med det samme og håndteres som forurenede jord. Driften af råstofgraven i områdets nærhed skal indstilles og Region Midtjylland skal orienteres straks.

28. Der må ikke benyttes eller oplagres kemikalier i råstofgraven, f.eks. til at bekæmpe planter eller lignende stoffer, som kan indebære risiko for forurening af jord og grundvand.

29. Stationære brændstoftanke med tilhørende slanger og studse samt øvrige olie- og kemikaliebeholdere, herunder beholdere med AdBlue, skal anbringes i aflåselige, lukkede containere eller i bygninger med fast bund. Tanke og beholdere skal være forsynet med et opsamlingskar, som skal kunne rumme mindst 110 % af tanke og beholderes volumen.

30. Der må ikke etableres underjordiske olietanke inden for gravearealet.

31. Krav til entreprenørtanke (mobile olietanke):

- Tankene kan benyttes inden for gravearealet, hvor der ikke er risiko for påkørsel eller forurening af grundvand ved spil
- Ved anvendelse i graveområdet placeres tankene på spildbakke eller anden form for opsamlingsmulighed.
- Senest ved arbejdstids ophør placeres tankene uden for graveområdet, enten på tæt fast belægning eller på spildbakke eller lign.
- Tankene skal være godkendt efter gældende regler.

32. Tankning af maskiner, tanke og øvrige anlæg samt reparation af materiel i råstofgraven skal foregå ved brug af spildbakker eller anden sikring mod spild til jorden.

33. Køretøjer og andre maskiner skal holdes i god stand, så der ikke forekommer oliedryp/-spild.

34. Læssemaskiner og gravemaskiner skal senest ved arbejdstids ophør parkeres uden for graveområdet. Alternativt kan maskinerne parkeret i graven placeres på spildbakker eller en anden form for udstyr der vil kunne håndtere og tilbageholde oliedryp/-spild.

35. Øvrigt olie/benzindrevet udstyr, som ikke er nævnt under vilkår 34, herunder sorteringsanlæg, placeres på spildbakke eller anden sikring mod spild.

36. Udendørs faciliteter til opsamling af spild skal tømmes, således at regnvand i bunden maksimalt udgør 10% af opsamlingskapaciteten.

Tømningen skal ske til en egnet beholder, hvorefter indholdet bortskaffes iht. kommunens retningslinjer. Beholderen placeres som beskrevet i vilkår 35.

C.1.10. Andre aktiviteter

37. Maskiner og andre driftsanlæg, som ikke længere finder anvendelse i råstofindvindingen inden for de næste to år, skal bortskaffes fra indvindingsområdet.

38. Råstofgraven må ikke benyttes til lager, bearbejdning eller salgssted for andet end de i denne råstofgrav indvundne materialer. Tilførsel af råstoffer fra andre råstofgrave kan kun ske efter godkendelse fra Region Midtjylland.

C.1.11. Efterbehandling

39. Efterbehandlingen skal foregå efter den til enhver tid godkendte efterbehandlingsplan.

40. Efterbehandlingen skal foregå løbende og skal være afsluttet inden tilladelsens udløb.

41. Afsluttes indvindingen inden tilladelsens udløb, skal efterbehandling være udført senest 1 år efter endt gravning, dog ikke senere end tilladelsens udløb.

42. Der skal efterbehandles til natur og søer, i overensstemmelse med efterbehandlingsplanen godkendt af Region Midtjylland.

43. Tiltagene til fordel for beskyttede dyrearter, som er beskrevet i ansøgningens naturplan, skal udføres i forbindelse med efterbehandlingen.

44. Der må ikke udlægges muld på gravearealet i forbindelse med efterbehandlingen.

45. Skråninger skal efterbehandles med anlæg jf. den til enhver tid godkendte grave- og efterbehandlingsplan.

46. Oplag af overjord/muld skal være fjernet senest 1 år efter endt gravning, dog ikke senere end tilladelsens udløb.

47. Behandlingsanlæggene og dertil knyttede installationer, herunder eventuelle støbte fundamenter eller lignende, samt gravemaskiner, redskaber, bygninger og skure skal være fjernet senest 1 år efter endt gravning, dog ikke senere end tilladelsens udløb.

48. Ved efterbehandling af gravesøer skal der etableres en bredzone omkring søen på minimum 15 m med en maksimal hældning på 1:10.

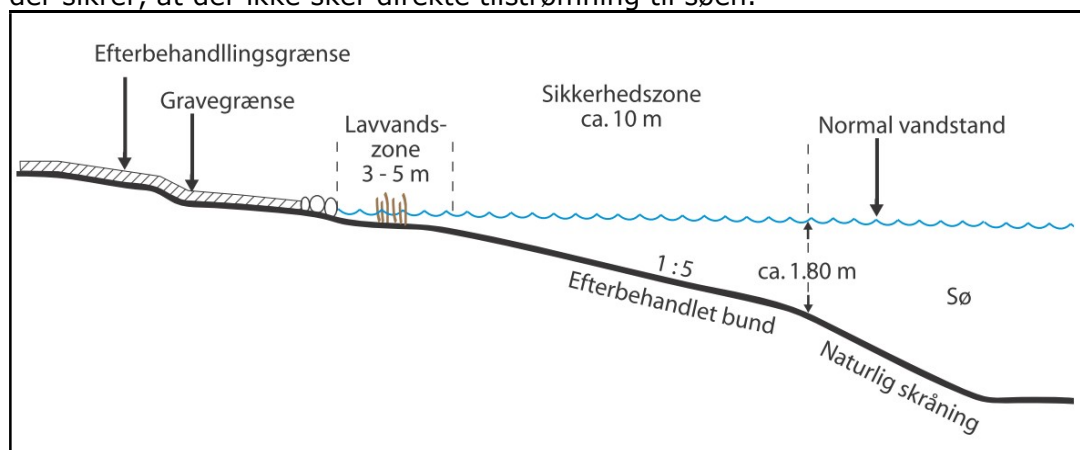
49. Ved efterbehandling af gravesøer skal der etableres en lavvandet zone langs søbredden med en bredde på 3-5 m (se nedenstående principskitse).

50. I forlængelse af lavvandszonen etableres en sikkerhedszone med en hældning på maksimalt 1:5 ned til 1,8 meters dybde (se figur 3).

51. Der må ikke beplantes inden for 10 m af søen.

52. Der må ikke etableres tilløb eller afløb fra de efterbehandlede søer, herunder overløb til andre gravesøer. Det skal sikres, at der ikke er hydraulisk forbindelse mellem gravesøerne.

53. Ved etablering af søer, hvor der er risiko for tilstrømning af næringsstoffer eller pesticider fra omgivende dyrkede arealer eller dræn, skal der etableres banket, trug, minivådområde eller lignende, der sikrer, at der ikke sker direkte tilstrømning til søen.



Figur 3. Principskitse for efterbehandling af gravesø.

54. På de efterbehandlede arealer må der fremover ikke anvendes gødning og sprøjtemidler (kvælstof og pesticider).

C.2. Vilkår efter vandforsyningsloven

Aarhus Kommune har i medfør af vandforsyningsloven meddelt tilladelse til gravning under grundvandsspejlet og dertilhørende grundvandssænkning samt til vandindvinding til vask af råstoffer på matr.nr. 1a, Nordby Hede, Nordby.

Vilkår for gravningen under grundvandsspejlet og vandindvindingen fremgår af tilladelserne, som er vedlagt i bilag F.

Aarhus Kommune er den kompetente myndighed ift. tilladelserne efter vandforsyningsloven og fører tilsyn med indretningen og driften af vandindvindingsanlæg samt med indvundne vandmængder.

C.3. Vilkår efter miljøbeskyttelsesloven

Udledning af vand fra grusvask

Aarhus Kommune har i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 19 meddelt tilladelse til udledning af vand fra grusvask til samme grundvandssø, som anvendes til indvinding til grusvask på matr.nr. 1a Nordby Hede, Nordby.

Tilladelsen med fastsatte vilkår herfor er vedlagt i bilag G.

Aarhus Kommune er den kompetente myndighed ift. tilladelsen efter miljøbeskyttelsesloven og fører tilsyn med, at de fastsatte vilkår overholdes.

Nedsivning af vand i forbindelse med råstofindvinding

Samsø Kommune har i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 19 meddelt tilladelse til nedsivning af vand i forbindelse med råstofindvinding. Tilladelsen med fastsatte vilkår herfor er vedlagt i bilag H.

Samsø Kommune er den kompetente myndighed ift. tilladelsen efter miljøbeskyttelsesloven og fører tilsyn med, at de fastsatte vilkår overholdes.

C.4. Vilkår efter naturbeskyttelsesloven

Dispensation fra fredning

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har den 13. april 2026 efter naturbeskyttelseslovens § 50 meddelt dispensation fra fredning af arealer ved Stavns Fjord på 1a Nordby Hede, Nordby. Fredningsnævnets dispensation fremgår af bilag E.

I dispensationen er der ikke fastsat vilkår.

Indvinding fra og udledning til §3-beskyttet gravesø

Der indvindes vand til grusvask fra en tidligere gravesø. Efter grusvask ledes vandet retur til gravesøen. Søen er registreret som § 3-beskyttet natur jf. Naturbeskyttelsesloven.

Aarhus Kommune har vurderet, at udledning af vand til søen er nogenlunde den samme som den indvundne mængde og at det ansøgte projekt ikke vil ændre på søens tilstand. Derfor kræver projektet ikke en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3.

Der henvises til Aarhus Kommunes tilladelse til udledning af vaskevand til grundvandssø (jf. bilag G, afsnit 3.1).

D. Generelle bestemmelser iht. råstofloven

D.1. Råstofindvinding

En tilladelse til indvinding af råstoffer kan gives for en 10-årig periode iht. råstoflovens § 9, stk. 1. I særlige tilfælde kan en tilladelse gives for en længere periode. Region Midtjylland træffer afgørelse om tilladelsens varighed på baggrund af ansøgningens indhold samt en afvejning efter råstoflovens § 3, herunder sikring af råstofressourcens udnyttelse. Da efterspørgslen på råstoffer kan variere fra år til år, og da efterspørgslen kan være svær at forudsige, giver Region Midtjylland typisk tilladelse til råstofindvinding for en 10-årig periode for at sikre, at den pågældende råstofressource udnyttes fuldt ud.

Afsluttes en råstofindvinding tidligere end tilladelsens varighed, vil indvindingsområdet blive efterbehandlet, og råstoff tilladelsen vil blive afsluttet tidligere end den fastsatte udløbsdato.

Inden for det område, som tilladelsen omfatter, kan der indvindes andre råstoffer eller større mængder end angivet i tilladelsen, såfremt der sker anmeldelse til Region Midtjylland inden 4 uger efter, at den pågældende indvinding er påbegyndt, jf. råstoflovens § 9, stk. 2. Region Midtjylland kan, inden 4 uger efter at anmeldelsen er modtaget, forbyde videre indvinding, der strider mod den meddelte tilladelse eller stille særlige vilkår for indvindingen.

D.2. Gyldighed og tilbagekaldelse

Råstofindvindingen må ikke påbegyndes før klagefristen er udløbet. Hvis der indkommer en klage, får ansøgeren besked, og indvinding eller anden udnyttelse af tilladelsen må ikke begyndes, før en endelig afgørelse er truffet, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Råstoff tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, medmindre andet fremgår af tilladelsens vilkår.

Råstoff tilladelsen kan tilbagekaldes af Region Midtjylland i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkårene, som beskrevet i råstoflovens § 11.

D.3. Tinglysning

Når afgørelsen er endelig, tinglyser Region Midtjylland på ejendommen en deklaration om efterbehandlingsvilkårene. Vilkår 54

vil forblive tinglyst på ejendommen efter tilladelsens udløb. De øvrige vilkår aflyses, når råstofindvindingen og efterbehandlingen er afsluttet og godkendt af råstofmyndigheden.

Afgiften for tinglysningen er for tiden 1.850 kr. I henhold til § 10, stk. 6 i råstofloven skal tinglysningsgebyret betales af ejendommens ejer, men opkræves hos ansøger. Afgiften vil blive opkrævet, når tinglysningen er sket.

D.4. Grave- og efterbehandlingsplan

Grave- og efterbehandlingsplanen er en skriftlig og grafisk fremstilling, der indeholder hovedlinjerne i den påtænkte råstofindvinding og den efterfølgende efterbehandling. Planen skal give et overblik over, hvorledes indvindingen tilrettelægges i indvindingsperioden samt hvordan der påtænkes at efterbehandle.

Da råstofbranchen følger samfundsudviklingen, opdateres graveplanen løbende efter behov, da en eventuel nedgang i væksten i bygge- og anlægsbranchen kan medføre, at indvindingstakten ikke kan overholdes. Efterbehandlingsplanen opdateres ligeledes efter behov, da områdets endelige udseende afhænger meget af, hvordan den lokale forekomst er placeret.

Planen for gravning og efterbehandling udarbejdes af ansøger og skal godkendes af råstofmyndigheden.

I graveplanen skal der oplyses om overjordsmægtigheden og placeringen af muld- og overjordsdepoter, afskærmende foranstaltninger i form af volde eller beplantninger, udgangspunktet for gravningen og graveretningen, afstanden mellem indvindingsområdet, naboskel og de omboende, den anvendte arbejdsmetode, placering og type af tekniske anlæg, placering af lagerarealer og udleveringssteder, indvindingens opdeling i etaper, adgangsveje, eventuel beliggenhed af grundvandsindvindinger og vandløb, eventuel beliggenhed af fortidsminder samt eventuelle ledningers placering.

Graveplanen skal, når det er relevant, indeholde et kort med angivelse af følgende:

- jorddepoter
- stationære anlæg
- parkeringsplads for mobile maskiner
- startsted for indvindingen
- opdeling i etaper
- skråningsanlæg
- graveafstande
- indvindingsboringer inden for 300 m fra indvindingsområdet
- slambassin
- adgangsvej

- interne veje
- bygninger, brovægt og mandskabsvogne
- støvdæmpende foranstaltninger

Efterbehandlingsplanen skal indeholde oplysninger om hensigten med efterbehandlingen, genudlægning af overjord og muld, herunder eventuel tilkørsel af jord udefra, skrænthældninger, art og placering af evt. beplantning samt opståede søers placering og deres dybde. Efterbehandlingsplanen skal an vise, hvorledes vilkårene for efterbehandling forventes efterlevet og indeholde et kort med angivelse af:

- formål
- skråningsanlæg
- beplantning
- stier og veje
- søer

D.4.1. Godkendelse af grave- og efterbehandlingsplan

Region Midtjylland godkender efter råstoflovens § 7, stk. 1 hermed vedlagte grave- og efterbehandlingsplan, som gældende grave- og efterbehandlingsplan for den tilladte råstofindvinding. Den godkendte grave- og efterbehandlingsplan fremgår af bilag B.2.

Tilladelsens indehaver skal udarbejde en revideret grave- og efterbehandlingsplan, hvis forholdene ved indvindingen er væsentligt ændrede, eller hvis der i øvrigt søges om justeringer eller ændringer. Den ændrede plan skal fremsendes til Region Midtjylland, og er først gældende efter regionens skriftlige meddelelse herom.

D.4.2. Sikkerhedsstillelse

Tilladelsens indehaver skal stille en sikkerhed for opfyldelse af vilkårene om efterbehandling jf. råstoflovens § 10, stk. 1, nr. 2. Sikkerhedsstillelsen skal være en ikke tidsbegrænset, nominel økonomisk sikkerhed. Sikkerhedsstillelsen frigives først, når den i efterbehandlingsplanen beskrevne efterbehandling er udført og godkendt af Region Midtjylland. Delvis frigivelse kan ske ved godkendelse af efterbehandlingen på delarealer.

Beregningen af sikkerhedsstillelsen er foretaget ud fra ansøgningens forslag til grave- og efterbehandlingsplan. Planen viser indvinding i 3 etaper, og beløbet er fastsat ud fra inddragelse af 6,31 ha. Beløbet for sikkerhedsstillelsen er fastsat til 631.000 kr.

Sikkerhedsstillelsen kan forventes genberegnet, reduceret eller øget, såfremt forudsætningerne i grave- og efterbehandlingsplanen ændres væsentligt.

D.5. Tilsyn og besigtigelse

Region Midtjylland fører tilsyn med indvindingen og foretager besigtigelse af arealet for blandt andet at påse, at tilladelsen og vilkårene overholdes. Tilsynsmyndigheden har uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme for at foretage dette tilsyn, og politiet yder om nødvendigt bistand til at gennemføre dette. Ved eftersyn af erhvervsvirksomheder skal den ansvarlige indvinder give myndigheden de fornødne oplysninger, vejledning og hjælp, jf. råstoflovens § 32 og 32a.

Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning. Region Midtjylland kan meddele påbud om, at et ulovligt forhold skal lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist jf. råstoflovens § 33.

Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom eller indvindingsmateriel at berigtige et ulovligt forhold.

Region Midtjylland kan umiddelbart lade foretage, hvad der er nødvendigt på ejerens og indvinderens bekostning, hvis et påbud om at lovliggøre et ulovligt forhold ikke efterkommes rettidigt, jf. råstoflovens § 33.

Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige for indvindingen at foretage prøveudtagning, analyser og målinger af råstoffer, der indvindes, af stoffer der udsendes til omgivelserne og af målinger/beregninger af støj og rystelser m.m. jf. råstoflovens § 32a.

D.6. Indberetning af indvunden mængde

Der skal hvert år gives oplysninger til Region Midtjylland om arten og mængden af de råstoffer, der indvindes i hver råstofgrav, samt om anvendelsen heraf. Indberetningen sker via den digitale løsning der henvises til af regionen. Region Midtjylland videregiver indberetningen til Danmarks Statistik.

D.7. Underretning ved konkurs, overdragelse af rettighed mv.

I tilfælde af indvindingsvirksomhedens konkurs, betalingsstandsning m.v., er såvel ejendommens ejer som den, der driver indvindingsvirksomheden, forpligtet til straks at underrette tilsynsmyndigheden.

Ønsker man at overdrage indvindingstilladelsen til en anden, skal dette i god tid forinden anmeldes til Region Midtjylland, vedlagt en underskrevet overdragelseserklæring, som er underskrevet af både den tidligere og af den nye indehaver af tilladelsen. Erklæringen skal tydeligt fastslå, at den nye indehaver af tilladelsen er bekendt med

tilladelsens vilkår, aftaler mv. og er indforstået med at overtage alle forpligtigelser.

Såfremt ejendommens ejer ikke er en af parterne, skal der hertil foreligge tydelig dokumentation for, at denne er indforstået med overdragelsen af tilladelsen.

Der skal stilles sikkerhed fra den nye indehaver af tilladelsen, og Region Midtjylland kan samtidig kræve en ny grave- og/eller efterbehandlingsplan udarbejdet og indsendt til godkendelse.

D.8. Råstofafgift

Råstofindvinderen er forpligtet til at betale råstofafgift.

Råstofindvinderen skal lade sig registrere for råstofafgift hos told- og skatteforvaltningen. Registreringen sker gennem Erhvervsstyrelsen, www.virk.dk.

Råstofindvinderen skal med udgangen af hvert kvartal senest den 15. i efterfølgende måned, angive og betale råstofafgiften til told- og skatteforvaltningen. Læs mere i affalds- og råstofafgiftsloven⁸.

Region Midtjylland orienterer Skatteforvaltningen på myndighed@sktst.dk om tilladelsen, når den er meddelt.

D.9. Ændring af vilkår

Region Midtjylland kan fastsætte yderligere vilkår eller foretage ændringer af allerede stillede vilkår, hvis det på et senere tidspunkt måtte vise sig nødvendigt af hensyn til opfyldelsen af råstoflovens formålsbestemmelser.

Vilkår kan i øvrigt revideres for at forbedre tilladelsesindehaverens egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Eventuelle nye vilkår eller ændringer af eksisterende vilkår vil dog kun blive aktuelt, såfremt der er tale om ændrede forudsætninger i forhold til grundlaget for denne afgørelse.

⁸ Bekendtgørelse nr. 363 af 03/04/2025 af lov om afgift af affald og råstoffer med senere ændringer.

E. Generelle bestemmelser efter anden lovgivning

E.1. Fortidsminder

Fortidsminder er beskyttet af kapitel 8 i museumsloven⁹.

Findes der under det senere jordarbejde spor efter fortidsminder, skal arbejdet standses, i det omfang det berører fortidsmindet.

Fortidsmindet skal straks anmeldes til Moesgaard Museum jf. museumslovens § 27 stk. 2.

Region Midtjylland opfordrer generelt altid til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, såfremt museet anbefaler det.

E.2. Bygninger, mandskabsvogne m.m.

Hvis der ønskes opsat mandskabsvogne, administrationsbygninger, brovægt eller lignende i råstofgraven, skal der søges særskilt om byggetilladelse til dette. Dette gælder også for opsatte skurvogne, brovægte, stationære tankanlæg eller lignende. Ansøgning skal indsendes til kommunen via systemet Byg- og Miljø

<https://www.bygogmiljoe.dk/>. Hertil gøres opmærksom på, at kommunen i visse tilfælde kan kræve, at opførelse af visse bebyggelser kræver særskilt tilladelse eller planlægning efter planloven.

E.3. Dræn

Jf. vandløbslovens¹⁰ bestemmelser må ingen afbryde eller ændre nogen former for vandløb eller dræn uden vandløbsmyndighedens tilladelse. Funktionen af områdets drænsystemer skal således opretholdes under råstofgravningen, og eventuelle ændringer i drænsystemer skal ske efter aftale med kommunen, som er vandløbsmyndighed.

E.4. Fredning og beskyttelse af visse dyre- og plantearter

Af artsfredningsbekendtgørelsens¹¹ § 6 fremgår det, at:

- Kolonirugende fugles redetræer ikke må fældes i perioden 1. februar-31. juli.
- Rovfugles og ugles redetræer må ikke fældes i perioden 1. februar-31. august (se dog nedenfor).
- Ørnes, sort storks og rød glentes redetræer ikke må fældes.
- Hule træer og træer med spættehuller ikke må fældes i perioden 1. november-31. august.

⁹ Lovbekendtgørelse nr. 1017 af 07/07/2025 af museumsloven med senere ændringer.

¹⁰ Lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25/11/2019 om vandløb med senere ændringer.

¹¹ Bekendtgørelse nr. 521 af 25/03/2021 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt med senere ændringer.

- Digesvalereder ikke må ødelægges i perioden 1. april-31. august.

En række arter er desuden beskyttet jf. habitatbekendtgørelsens § 10. Disse bilag IV-arter er beskyttede overalt, hvor de forekommer. Dette kan betyde, at gennemførelsen af en hidtil planlagt efterbehandling ikke kan udføres uden særlige hensyn.

Følgende arter kan eksempelvis tænkes at forekomme i forbindelse med råstofgrave: spidssnudet frø, stor vandsalamander, markfirben, strandtudse og arter af flagermus.

Region Midtjylland er myndighed for levestedsbeskyttelsen af bilag IV-arter, beskrevet i habitatbekendtgørelsen, ved afgørelser efter råstoflovens § 7. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er myndighed for individbeskyttelsen af bilag IV-arter, beskrevet i artsfredningsbekendtgørelsens og naturbeskyttelsesloven.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er også myndighed for levestedsbeskyttelsen af bilag IV-arter, beskrevet i habitatbekendtgørelsen, når det ikke er i forbindelse med en ansøgning om tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens § 7.

E.5. Beskyttelse af søer

Jf. naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke foretages ændring i tilstanden af efterbehandlede søer og vandhuller, hvis arealet er over 100 m², medmindre der meddeles dispensation fra kommunen.

Den tidligere gravesø, hvorfra der indvindes vand til grusvask og efterfølgende udledes vand tilbage til, er registreret som beskyttet natur (§ 3 efter naturbeskyttelsesloven).

Det ansøgte projekt vil ikke betyde en ændring i tilstanden af gravesøen, jf. afsnit C.4.

E.6. Vejadgang og færdsel på veje

De offentlige veje inddeles i statsveje med Vejdirektoratet som vejmyndighed og kommuneveje med kommunalbestyrelsen som vejmyndighed. For private veje er kommunalbestyrelsen vejmyndighed.

Nye adgange og udvidelse af eksisterende adgange til offentlige veje må jf. vejlovens¹² § 49 ikke etableres uden vejmyndighedens tilladelse (Samsø Kommune). Nye adgange m.m. til private fællesveje skal følge bestemmelserne i lov om private fællesveje¹³.

¹² Lov nr. 435 af 24/04/2024 om offentlige veje m.v. med senere ændringer.

¹³ Lovbekendtgørelse nr. 1050 af 17/09/2024 om private fællesveje med senere ændringer.

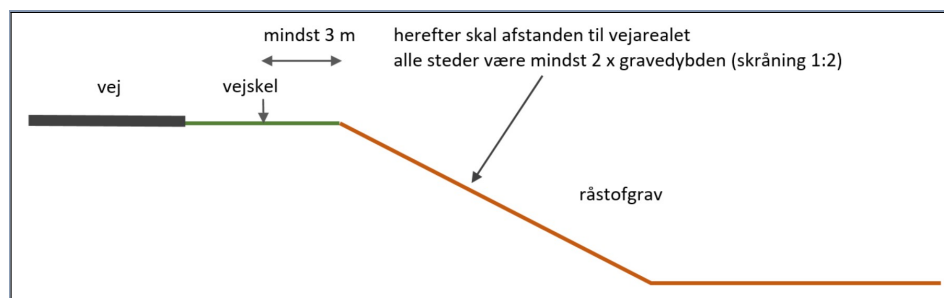
Indvinder har oplyst, at ind- og udkørsel vil ske ad den eksisterende grusvej til Havvejen.

Forhold vedrørende færdsel på offentlig vej og private fællesveje (herunder støj og støv) reguleres af vejmyndigheden i samarbejde med politiet.

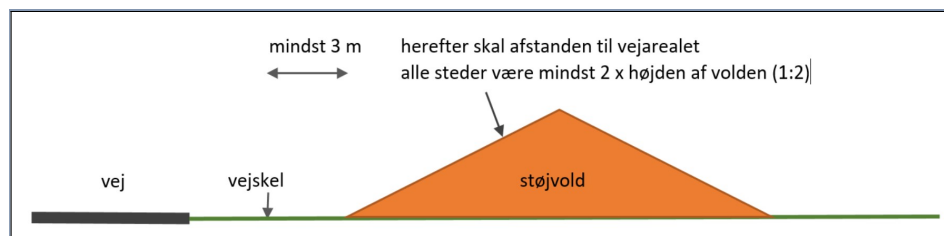
E.7. Afstandskrav til offentlig og privat vej

Råstofindvinding inden for graveområder, som grænser op til eller strækker sig over eksisterende og planlagte offentlige og private veje, skal respektere gældende vejbyggelinjer pålagt efter vejlovens bestemmelser.

Jf. vejlovens § 73 stk. 3 kræver det vejmyndighedens tilladelse at foretage udgravning eller påfyldning nærmere vejens areal end 3 m samt nærmere vejens areal end svarende til to gange højdeforskellen mellem udgravningen eller påfyldningen og vejens areal. Dette finder tilsvarende anvendelse ved udgravning og opfyldning på og ved private fællesveje. Se nedenstående principskitser.



Figur 4. Principskitse for udgravning nær offentlig vej og privat fællesvej uden særskilt tilladelse fra vejmyndigheden.



Figur 5. Principskitse for påfyldning nær offentlig vej og privat fællesvej uden særskilt tilladelse fra vejmyndigheden.

Ud over vejlovens afstandskrav skal der tages hensyn til trafiksikkerheden inden for sikkerhedszonen. Sikkerhedszonen er et areal langs køresporet, som skal være fri for påkørselsfarlige faste

genstande, og som er udformet sådan, at et køretøj, der utilsigtet forlader køresporet, heller ikke vælter.

Bredden af sikkerhedszonen ses i nedenstående figur 6. Sikkerhedszonen beregnes fra vejkanten.

Horisontalradius (m)	V _p 40	V _p 50	V _p 60	V _p 70	V _p 80	V _p 90	V _p 100	V _p 110	V _p 120	V _p 130
≥ 1.000, eller lige vej	2,0	3,0	4,0	5,0	6,0	7,0	8,0	9,0	10,0	11,0
900	2,2	3,6	4,8	6,0	7,2	8,4	9,6	10,8		
800	2,4	3,6	4,8	6,0	7,2	8,4	9,6	11,6		
700	2,4	3,6	4,8	6,5	7,8	9,1	10,4	13,0		
600	2,4	3,9	5,2	6,5	7,8	9,1	11,2			
500	2,6	3,9	5,2	7,0	8,4	10,3	12,0			
400	2,8	4,2	5,6	7,0	9,0	11,0				
300	3,0	4,5	6,4	8,0	9,5					
200	3,4	5,1	7,2							
100	4,8	7,5								

Krav til bredden af sikkerhedszonen på lig vej og i ydersiden af horisontalkurver i plant terræn fra håndbogen "Autoværn og tilhørende udstyr" rev. Nov. 2007.

Figur 6. Krav til bredden af sikkerhedszonen på lige vej og i ydersiden af horisontalkurver i plant terræn (V_p km/h). Tabellen er fra Vejdirektoratets håndbog herom fra 2023¹⁴ (figur 6.27, afsnit 6.5.5 i håndbogen).

E.8. Forsyningsledninger

Gravearbejde nær og under forsyningsledninger skal følge gældende forskrifter og vejledninger, herunder "Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i nærheden af elektriske anlæg"¹⁵, "Pas på gasledningerne. Tekniske forskrifter for arbejder i nærheden af gasledninger" udgivet af de danske naturgasselskaber og HOFOR, "Pas på ledningerne og livet" udgivet af Sikkerhedsstyrelsen m.fl. samt øvrige generelle anvisninger fra ledningsejere.

¹⁴ [Vejdirektoratet, håndbog, Grundlag for udformning af trafikarealer, september 2023.](#)

¹⁵ Bekendtgørelse nr. 1112 18/08/2016 om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i nærheden af elektriske anlæg med senere ændringer.

E.9. Stationære olietanke

Olietankbekendtgørelsens¹⁶ krav og øvrige krav i olietankenes typegodkendelser til indretning, sløjfning, trykprøvning eller anden inspektion skal til enhver tid være overholdt. Kommunen er myndighed vedr. olietankbekendtgørelsen.

E.10. Mobile olietanke (entreprenørtanke)

Krav til mobile olietanke er reguleret af ADR¹⁷, herunder krav til typegodkendelse, indretning, sløjfning, og trykprøvning eller anden inspektion skal til enhver tid være overholdt.

Region Midtjylland er som råstofmyndighed samtidig tilsynsmyndighed vedr. mobile olietanke.

E.11. Affaldshåndtering

Affald må ikke henlægges i råstofgraven, men skal jf. miljøbeskyttelseslovens¹⁸ §§ 43, 44 og 45 håndteres i henhold til Samsø Kommunes affaldsregulativer.

E.12. Tilførsel af jord til råstofgrave

Tilførsel af såvel forurenede som uforurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave er forbudt jf. jordforureningslovens¹⁹ § 52 stk. 1. Region Midtjylland kan i visse tilfælde undtagelsesvis meddele dispensation fra forbuddet efter bestemmelserne i lovens § 52 stk. 2. Foreligger der ikke en gældende dispensation til tilførsel af jord, må der således ikke tilføres jord til råstofgraven.

¹⁶ Bekendtgørelse nr. 1257 af 27/11/2019 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines med senere ændringer.

¹⁷ Færdselsstyrelsen 2025, Konvention om international transport af farligt gods ad vej (ADR) gældende fra 1. januar 2025.

¹⁸ Lovbekendtgørelse nr. 1742 af 22/12/2025 om miljøbeskyttelse med senere ændringer.

¹⁹ Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27/03/2017 om forurenede jord med senere ændringer.

F. Region Midtjyllands behandling af sagen

F.1. Afvejning af hensyn og interesser

Det fremgår af råstoflovens § 3, at der ved lovens anvendelse, herunder stillingtagen til ansøgninger om råstofindvinding, på den ene side skal lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt tages erhvervsmæssige hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, rekreative interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastrukturanlæg, herunder energiproducerende anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og risiko for oversvømmelse eller erosion af kysten, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold.

Region Midtjylland har ved behandlingen af ansøgningen behandlet nedenstående forhold. Flere af forholdene har betydning for og er inddraget i den samlede afvejning af hensyn og interesser efter råstoflovens § 3. Regionens afvejning og vurderinger er baseret på de oplysninger m.v., som ansøger har fremlagt i sin ansøgning, vedlagt i bilag B, regionens supplerende oplysninger, oplysninger fra fagekspertter samt oplysninger fremkommet under høringer. Flere af forholdene er også vurderet og behandlet i regionens habitatvurdering og screeningsafgørelse, vedlagt som hhv. bilag C og bilag D.

F.2. Planforhold

F.2.1. Råstofplan

Det tilladte indvindingsområde er beliggende i graveområde Trekanten, omfattet af Råstofplan 2020 for Region Midtjylland, og er reserveret til indvinding af sand, grus og sten. Råstofindvinding kan som udgangspunkt kun finde sted inden for de udlagte råstofgraveområder. Inden for graveområderne kan det derfor forventes, at der på visse vilkår vil blive givet tilladelse til indvinding af råstoffer, når der er behov for materialerne.

Indvinding af råstoffer skal foregå på en bæredygtig måde. Når en råstofgrav er åbnet, bør forekomsten i det pågældende areal udnyttes fuldt ud, medmindre der er særlige forhold, som forhindrer dette eller taler afgørende imod det.

F.2.2. Kommuneplan

Råstofplanens arealreservationer er indarbejdet i Kommuneplan 2021 for Samsø Kommune.

I kommuneplanen er der udpeget følgende arealinteresser i indvindingsområdet:

- Bevaringsværdigt landskab
- Specifik geologisk bevaringsværdi (Stavns Fjord)
- Planlagte tekniske anlæg – energiforsyningsanlæg (Kommuneplantillæg nr. 7 - Vedvarende energianlæg)
- Økologiske forbindelser
- Naturbeskyttelsesinteresser (delvist)
- Skovbyggelinje
- Kystnærhedszone

Kommuneplanens oplysninger om disse arealinteresser, herunder beskrivelser i retningslinjer, er inddraget i regionens afvejning efter råstofloven.

Udpegningerne er ikke af en sådan karakter, at de er en hindring for den ansøgte råstofindvinding eller efterbehandling.

Efterbehandlingsplanen med tilhørende naturplan er i overensstemmelse med udpegningerne om økologiske forbindelser og bevaringsværdigt landskab.

Samsø Kommune har i deres høringssvar til ansøgningen oplyst, at hele Samsø Kommune er i kystnærhedszone, og at der derfor ikke kan henvises til en bedre placering af råstofindvindingen. Samsø Kommune har også oplyst, at etablering af jordvolde i området, der kan ændre på ind- og udsyn, kræver en dispensation fra skovbyggelinjen (naturbeskyttelseslovens §17). Kommunen forventer at kunne meddele dispensation til dette, da der er tale om et midlertidigt forhold

F.2.3. Lokalplan

Der er ikke vedtaget en lokalplan for området.

F.2.4. Statslige planer

Statslige planer, som vedrører de omfattede arealer, er Vandområdeplanerne og Natura 2000-planerne.

Forhold vedrørende Vandområdeplan 2021-2027 er behandlet i afsnit F.4.1.

Forhold vedrørende Natura 2000-planer 2022-2027 er behandlet i afsnit F.4.2.

F.3. Råstofressourcen

Da der er tale om en forlængelse af en eksisterende råstofgrav, er råstofressurens forekomst og kvalitet verificeret i forbindelse med den tidligere råstofindvinding, hvor der indvindes sand, grus og sten af god kvalitet.

Region Midtjylland vurderer, at der på baggrund af disse oplysninger forefindes en betydelig forekomst af sand, grus og sten inden for det ansøgte areal. Der er en aktuel og fortsat samfundsmæssig og erhvervsmæssig efterspørgsel på denne råstofressource, hvilket også danner grundlag for udlægningen af råstofgraveområdet i den gældende Råstofplan 2020.

Råstofgraven må ikke anvendes til andre formål end råstofindvinding. Herunder må der ikke ske oplagring bearbejdning og salg af andet end de indvundne råstoffer af hensyn til beskyttelse mod jord- og grundvandsforurening (jf. vilkår 38).

Skulle særligt værdifulde geologiske profiler blotlægges i råstofgravens periferi, kan Region Midtjylland i forbindelse med efterbehandlingen kræve disse profiler bevaret (jf. vilkår 26).

F.4. Miljømæssige forhold

F.4.1. Grundvand, overfladevand og drikkevandsinteresser

I Region Midtjyllands screeningsafgørelse afsnit 4.1 findes en gennemgang af grundvandsforhold, drikkevandsinteresser og overfladevand i området samt regionens vurdering af påvirkning på vandforekomster og drikkevandsinteresser. Screeningsafgørelsen findes i bilag D.

For at mindske risikoen for utilsigtede påvirkninger af grundvand, overfladevand og drikkevand har Region Midtjylland stillet vilkår om forebyggelse af jord- og grundvandsforurening:

- Vilkår 21 således at risikoen for forurening ved anvendelse af støvdæmpende midler kan vurderes inden brug.
- Vilkår 24 og 28-37 således at risikoen for forurening af jord, grundvand og overfladevand som følge af afledning af spildevand, opbevaring af olie og kemikalier og anvendelse af køretøjer og øvrige maskiner i råstofgraven mindskes.
- Vilkår 54 om forbud mod anvendelse af sprøjtemidler og gødning således der ikke efter endt råstofindvinding opstår risiko for forurening af grundvandet som følge af fjernelse af jordlag over det terrænnære grundvandsmagasin. Vilkåret er baseret på ansøgers efterbehandlingsplan.

- Vilkår 48, 51, 52, 53 stilles af hensyn til grundvandskvaliteten og skal forebygge tilstrømning af næringsstoffer mm. til efterbehandlede gravesøer.

Herudover er fastsat vilkår 27, som angiver at eventuelt spild straks skal fjernes og håndteres som forurenet jord. Desuden skal Region Midtjylland straks orienteres, og arbejdet skal indstilles. Med vilkåret forebygges yderligere spredning af forening.

Aarhus Kommune og Samsø Kommune har endvidere i deres tilladelser til indvinding, nedsivning og udledning af vaskevand fra grusvask via gravesø og tilladelse til grundvandssænkning stillet vilkår, som sikrer, at der ikke sker en uacceptabel påvirkning af grundvand, overfladevand og drikkevand, hverken kvalitativt eller kvantitativt. Tilladelserne er vedlagt som bilag F, G og H.

På baggrund af de udførte faglige vurderinger af konsekvenserne, og ud fra de i tilladelsernes konkrete stillede vilkår vurderer Region Midtjylland, at målsatte grundvandsforekomster, vandløb eller søer ikke vil blive væsentligt påvirket af råstofindvindingen. Ligeledes vurderes råstofindvindingen ikke at kunne påvirke drikkevandsindvindinger eller sårbare vådområder væsentligt.

Regionen lægger særligt vægt på, at beregninger og erfaringer fra lignende indvindinger viser, at grundvandssænkningerne som følge af råstofindvindingen under grundvandsspejlet og indvinding af vand til grusvask er forholdsvis små og lokale.

F.4.2. Beskyttet natur

I Region Midtjyllands screeningsafgørelse afsnit 4.2 findes en gennemgang af råstofindvindingens påvirkning af beskyttede naturtyper samt den biologiske mangfoldighed, flora og fauna i øvrigt. Screeningsafgørelsen findes i bilag D.

Region Midtjyllands konkrete vurdering efter habitatbekendtgørelsen om Natura 2000-områder og bilag IV-arter, fremgår af bilag C.

For at sikre, at der ikke sker en påvirkning, er der stillet vilkår om, at der ikke må graves eller etableres jordoplæg nærmere beskyttede naturtyper end 10 m (jf. vilkår 23) på baggrund af Aarhus Kommunes anbefaling.

Der er stillet vilkår om, at der skal være mindst 15 m bredzone omkring hver gravesø (jf. vilkår 48). Dermed sikres det også, at der ikke sker overløb imellem søerne og der etablerer sig tør natur imellem søerne.

Som beskrevet i afsnit er søer og vandhuller, hvis areal er over 100 m² omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beskyttet efter lovens bestemmelser. Da gravesøerne på tilladelsens areal bliver over 100 m², vil de også blive omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, når efterbehandlingen er godkendt. Det betyder, at der ikke må foretages ændringer af søernes tilstand, herunder at der ikke må udsættes fisk, ænder og lign. eller fodres dyr i gravesøerne, medmindre kommunen giver dispensation til det.

For at sikre at overfladevand m.v. ikke ledes direkte i de søer, der bliver etableret ved råstofindvindingen, har regionen stillet vilkår om, at der skal etableres banket, trug eller lignende (vilkår 53).

Regionen anbefaler i øvrigt flere tiltag vedr. efterbehandling af råstofsøer som er beskrevet i afsnit F.4.10.

Side 30

Der er stillet vilkår om, at der ikke må påføres muld ved efterbehandling for at fremme arealets fremtidige naturværdi og sikre råstofsøernes kvalitet (vilkår 44).

Hele indvindingsområdet er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 17. november 1981 om fredning af arealer ved Stavns Fjord (07246.00). Fredningen har som hovedformål at sikre, at arealerne i og i nær tilknytning til fjorden fortsat kan være genstand for naturvidenskabelig og kulturhistorisk forskning samt at fremme beskyttelsen af fuglelivet i området. Fredningen har endvidere det formål, at den landskabelige karakter af området opretholdes, og at der med respekt for fredningens hovedformål gives offentligheden bedre muligheder for rekreativ udnyttelse af området. Arealernes tilstand skal som udgangspunkt bevarer. Der må ikke foretages terrænændringer og således hverken ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Fredningsnævnet har den 13.04.2026 truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50 (se bilag E). Der er ikke fastsat supplerende vilkår i afgørelsen.

F.4.3. Forsyningsledninger

Region Midtjylland har foretaget en forespørgsel i LER.dk om der er interessenter på indvindingsområdet. På grundlag af LER-forespørgslen er der oplysninger om, at FIBIA P/S GlobalConnect A/S, Konstant Net A/S, Norlys Mobil A/S, Telia Mobil Danmark A/S og TDC NET A/S kan have forsyningsledninger i området. Telia har oplyst, at de ikke har ledninger i området.

Det fremgår af luftfoto, at der findes en luftledning og en elmast langs den vestlige grænse af det ansøgte areal. Indvinderen har

oplyst, at de holder 20 meters afstand til elmasten, og at det er planlagt, at luftledningen skal nedgraves.

Af hensyn til sikring af eventuelle forsyningsledninger inden for råstofindvindingsområdet stilles krav om overholdelse af respektafstande m.m. i vilkår 25.

F.4.4. Støj

Grænseværdier for støj, lavfrekvent støj m.m.

Jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder" kan vilkår om støj fra råstofgrave i det åbne land fastsættes med udgangspunkt i områdetype 3, som er "Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder".

Miljøstyrelsen anfører dog samtidig, dels at baggrundsstøjniveauet i det åbne land normalt er lavt, og det derfor er ønskeligt, at støjniveauet fra virksomheder holdes så lavt som muligt, dels at lavere grænseværdier bør anvendes, hvis det i den konkrete sag er muligt at overholde disse. Fastsættelse af støjgrænserne bør foretages efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af de tekniske og økonomiske muligheder for at reducere støjen.

Region Midtjylland vurderer, at de vejledende støjgrænser for områdetype 3 er en rimelig afvejning af hensynet til driften af råstofgraven og hensynet til et lavt støjniveau i det åbne land. Derfor fastsætter regionen, at støjniveauet i nedenstående tidsrum ikke må overstige grænseværdierne vist i tabel 1 og jf. vilkår 15 for den konkrete råstofindvinding.

Afstanden fra tilladelsens areal til den nærmeste beboelse er ca. 450 m. Baseret på erfaring fra andre råstofgrave vil støj fra indvindingen, uden forebyggende tiltag, kunne påvirke de nære omgivelser op til en afstand af maksimalt 300-500 m fra selve graveområdet. Regionen vurderer derfor, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes for de nærmeste beboelser. Det er derfor vurderet, at der ikke er behov for en støjberegning.

Tabel 1. Regionens fastsatte støjgrænser for den konkrete råstofindvinding jf. vilkår 15.

Områdetype	Mandag-fredag: kl. 07.00-18.00	Mandag-fredag: kl. 18.00-22.00 Lørdag: kl. 07.00-22.00	Alle dage: kl. 22.00-07.00 Søn- og helligdag: Hele døgnet
3. Boliger i det åbne land	55	45	40

Støjniveauet er målt som, det energi-ækvivalente, korrigerede A-vægtede lydtryksniveau L_r , ved **beboelse** (ved spredt bebyggelse i det åbne land, regnes dette som 15 meters afstand af boliger, i boligområder som alle opholdsarealer inden for området).

Regionen har stillet vilkår 16 om afrømning af muld og overjord samt efterbehandlingsarbejde. Her tillades der, at der i en periode på 3 uger om året er et forhøjet støjniveau på 70 dB(A), dog kun mandag-fredag i tidsrummet 8.00-16.00. Arbejdet skal tilrettelægges således, at støjgener mindskes mest muligt. Ligeledes skal regionen orienteres 14 dage før disse anlægsarbejder påbegyndes.

På baggrund af ovenstående er grænseværdier for støj for den konkrete råstofindvinding indsat som vilkår 15.

Hvis der opstår tvivl om støjgrænserne bliver overholdt, kan regionen kræve at virksomheden udfører støjberegninger og/eller støjmålinger, jf. vilkår 17.

Støjberegninger skal udføres i overensstemmelse med Fælles Nordisk Beregningsmetode. Valg af målemetode/beregningsmetode er afhængig af, hvilken metode der i den aktuelle situation er bedst egnet til at dokumentere, at støjniveauet kan overholdes.

Støjmålinger/støjberegninger skal udføres som angivet i Miljøstyrelsens vejledninger nr. 5/1984 (Ekstern støj fra virksomheder), nr. 5/1993 (Beregning af ekstern støj fra virksomheder) og nr. 6/1984 (Måling af ekstern støj fra virksomheder) og gennemføres under forhold, hvor virksomheden er i fuld drift.

Målingerne/beregningerne skal udføres af et af Miljøstyrelsen akkrediteret firma.

Region Midtjylland vurderer, at der ikke er behov for at fastsætte grænseværdier for lavfrekvent støj pga. den begrænsede drift og den relativt store afstand til beboelser.

Driftstider

Driftstiderne er fastsat i vilkår 12-13 og er en vægtning mellem hensynet til nærliggende beboelser og virksomhedens drift.

Driftstiderne er fastsat på baggrund af ansøgningen, herunder oplysninger om anlæg, der planlægges benyttet.

Øvrige vilkår vedr. støj

Regionen har stillet vilkår om, at ændring i antal og type af maskiner og anlæg kun kan ske efter skriftlig accept fra regionen (vilkår 11).

Vilkåret er stillet for at sikre, at der ikke tilføjes flere eller andre typer maskiner i råstofgraven end det, der er foreneligt med regionens

screeningsafgørelse efter miljøvurderingsloven og vilkår efter råstofloven, herunder vurdering af støj og støv. Vilkåret giver regionen mulighed for at vurdere om tilføjelse af andre eller flere maskiner i råstofgraven kræver yderligere eller ændrede vilkår til råstoftilladelsen eller udarbejdelse af en støjrapport. Indhentning af godkendelse fra regionen består af en skriftlig meddelelse om de ønskede maskiner og antal forud for anvendelsen. Udskiftning af materiel 1:1 kræver ikke godkendelse fra Region Midtjylland.

Region Midtjylland vurderer samlet, at med de stillede vilkår for driftstider og støj kan indvindingen af råstoffer ske uden væsentlige støjgener for beboelser i området og uden væsentlige begrænsninger af driften af indvindingsvirksomheden, hvortil regionen vurderer, at de fastsatte grænseværdier for støj vil kunne overholdes for de omkringliggende beboelser.

F.4.5. Støv

Indvinder skal sørge for, at driften ikke giver anledning til væsentlige støvgener, som fastsat i vilkår 19-21. Støvdæmpende foranstaltninger skal være beskrevet i graveplanen.

Med disse vilkår forventes anlægget ikke at give anledning til væsentlige støvgener uden for indvindingsområdet.

F.4.6. Kulturarv

Ifølge regionens konfliktsøgning er ikke andre kulturarvsinteresser i området, end et ikke-fredet fortidsminde inden for og et lige uden for tilladelsens areal.

Moesgaard Museum har oplyst i deres høringssvar til ansøgningen, at de ikke har nogen bemærkninger til projektet. Regionen har derfor ikke stillet særlige vilkår vedr. kulturarv og henviser til de generelle bestemmelser om fortidsminder (afsnit E.1).

F.4.7. Landskab

Råstofindvindingen udgør en permanent ændring af landskabet, som hovedsageligt kun vil bemærkes lokalt. Landskabet, hvor der skal indvindes råstoffer, er en eksisterende råstofgrav samt plantageskov, som delvist er fældet, og omgivet af plantageskov, samt flere søer opstået ved tidligere råstofindvinding og naturarealer.

Når råstofindvindingen er afsluttet, vil der blive udsigt over et område med to store søer og næringsfattig natur samt flere, mindre naturtiltag til fordel for padder og markfirben.

Samsø Kommune har oplyst i deres høringssvar over ansøgningen, at området omkring grusgraven består af særlige landskabstyper og

stier, der er tilgængelige efter naturbeskyttelseslovens regler om offentlighedens adgang. Området har derfor en betydelig landskabelig og rekreativ værdi. Kommunen vurderer, at efterbehandlingsplanen og den supplerende naturplan (bilag B.2) generelt vil forbedre både den landskabelige og rekreative oplevelse af området efter indvindingsperioden, da disse indeholder flere tiltag end efterbehandlingsplanen for den tidligere tilladelse for området fra 2012.

F.4.8. Færdsel i råstofgraven

Færdsel i råstofgraven, som er det eneste, der kan reguleres igennem råstofloven, reguleres for at mindske gener fra støv og støj. Der fastlægges derfor vilkår om driftstider og vanding.

Region Midtjylland stiller vilkår (jf. vilkår 14) om, at adgangsvejen til råstofgraven skal være afspærret med aflåst bom eller lignende uden for driftstiden. Råstofgraven skal være afspærret for at undgå ulovlig færdsel og støj i råstofgraven, forureningsrisiko ved henkastning af affald og ved tyveri af brændstof og materiel.

F.4.9. Graveafstande og periferiskråninger

Graveafstande skal fastsættes i graveplanen for at sikre, at indvinderen ikke uagtsomt kommer til at grave så tæt på indvindingsområdets ydre grænse, at de nødvendige råstoffer til at udføre de planlagte periferiskråninger mangler, eller er skyld i uigenkaldelig påvirkning af beskyttede emner nær råstofgraven.

Graveafstande for nærmere angivne strækninger af råstofgravens periferiskråninger og for gravning under grundvandsspejlet tager udgangspunkt i ansøgningens angivne gravedybder og koter.

Kravet om, at en landinspektør afsætter en markering af det areal, hvor selve råstofgravningen må foregå (jf. vilkår 6), er fastsat, da gravearealet ikke alle steder afgrænses af skel, som let kan identificeres i marken, fx bevoksning, diger eller lignende. Vilkåret fastsættes for at sikre, at vilkår om graveafstande overholdes, og der ikke graves uden for det tilladte areal.

Af sikkerhedsmæssige årsager er der stillet krav om tydelig markering af gravegrænser i forhold til højspændingskabler og -master (jf. vilkår 8).

Afstandskrav på 10 m til naturtyper for gravning og for jordoplag (vilkår 23) er fastsat for, at der ikke kan ske en påvirkning af de beskyttede naturtyper, der ligger nær tilladelsens areal (hede mod nord og søer mod nordøst).

F.4.10. Efterbehandling

Efterbehandling skal foregå i overensstemmelse med den til enhver tid gældende efterbehandlingsplan, jf. vilkår 39-54.

Der er stillet vilkår om efterbehandling til natur og søer, i overensstemmelse med ansøgningen, jf. vilkår 42.

Der er fastsat vilkår om, at efterbehandlingen skal foregå løbende for at sikre, at der er overjord/overskudsmaterialer nok til at gennemføre den planlagte efterbehandling samt for at fremme, at råstofgraven så vidt muligt passer ind i det omgivende landskab (jf. vilkår 40).

Af hensyn til beskyttelse af jord og grundvand, skal behandlingsanlæg, maskinel mv fjernes efter endt gravning (jf. vilkår 47).

Efterbehandling af gravesøer

Søernes fysiske form har stor betydning for forekomsten af undervandsplanter, og især har formen på bredzonen og hældningen af søskrånningerne stor betydning for etableringen af en artsrig og veludviklet undervandsvegetation. Vilkår om lavvandszone og sikkerhedszone stilles for at fremme biodiversiteten i gravesøerne og af sikkerhedshensyn for mennesker (jf. vilkår 49-51).

Herudover anbefales følgende tiltag, som vil være til gavn for undervandsplanterne, men også for dyrelivet i søerne, herunder smådyr, fisk, padde og vandfugle:

- Søbredden laves slynget og med små vige, hvor der kan etableres lavvandede arealer, hvilket giver søen et mere naturligt udseende og gode vækstmuligheder for undervandsplanterne.
- I bredzonen bør søbunden og bredkanten ikke etableres som en tæt stenbund, idet vandplanterne har svært ved at få rod faste og plads til at vokse mellem stenene.
- I lavvandede søer kan det overvejes at etablere bund- og bredzoneflader med forskellig vanddybde, hvilket vil give mulighed for indvandring af mange forskellige typer af undervandsarter.

Vandet i gravesøerne består af grundvand, som naturligt er næringsfattigt og klart, og for at beskytte dette samt grundvandsressourcen på lang sigt, er det nødvendigt at begrænse tilførslen af næringsstoffer fra omgivelserne mest muligt. Vilkår 51-54 stilles for at undgå tilførsel af næringsstof til gravesøer.

Herunder må ikke være hydraulisk forbindelse mellem gravesøerne, af hensyn til bl.a. at undgå eventuel spredning af fisk, idet fisk kan medvirke til at skade bilag IV-arter (fx vandsalamander) (jf. vilkår 52).

Herudover anbefales følgende tiltag for at sikre en god vandkvalitet i søerne:

- Der plantes ingen buske og træer langs søbredden og søens nærmeste omgivelser, da en stor del af løvet ender i søerne, og i forbindelse med nedbrydningen af bladene frigives næringsstoffer til vandet.
- Ingen udsætning af fisk og fodring af disse, da bl.a. karper ved deres fødesøgning og oprodning af bunden bevirker frigivelse af næringsstoffer til vandet. Desuden medfører fodring tilførsel af næringsstoffer.

Der bør ikke udsættes og ske fodring af gråænder i søerne, da det næringsfattige vand i de lavvandede søer ikke tåler tilførsel af selv små mængder næringsstoffer, som stammer fra dyrs efterladenskaber og nedbrydning af udlagte foderkorn.

Øvrige naturtiltag

Oplag af jord/muld være fjernet for at tilgodese etablering af næringsfattig natur ligesom der ikke må udlægges muld på gravearealet i forbindelse med efterbehandlingen (vilkår 44 og 46).

Tiltag i naturplanen skal indarbejdes i forbindelse med efterbehandling, jf. vilkår 43 og naturplanen i bilag B.2.

F.5. Samlet afvejning og konklusion

Der er foretaget en bred konfliktsøgning af forhold ved og i nærheden af råstofgraven. Oplysninger fra screeningsafgørelsen (bilag D), ansøgningen, projektbeskrivelse, grave- og efterbehandlingsplaner (bilag B) har indgået i sagsbehandlingen sammen med de indkomne høringssvar.

Ud fra en samlet afvejning af hensyn og interesser, der skal varetages efter råstoflovens § 3, kan Region Midtjylland imødekomme, at indvindingen tillades inden for det ansøgte areal ved overholdelse af tilladelsens fastsatte vilkår.

Region Midtjylland har ved den samlede afvejning af interesser og hensyn lagt vægt på, at der inden for det ansøgte graveareal vurderes at være en betydelig forekomst af råstoffer af en god kvalitet, der er en aktuel samfundsmæssig og erhvervsmæssig efterspørgsel på.

Hertil har regionen lagt vægt på, at den planlagte råstofindvinding kan foregå uden påvirkning af Natura 2000-områder, fredede eller beskyttede arter samt i øvrigt uden væsentlig påvirkning af miljøet.

G. Grundlag for tilladelsen

Nærværende afgørelse er truffet på grundlag af følgende:

- Ansøgning om erhvervsmæssig indvinding af råstoffer fra Brattingsborg Gods, dateret 20. maj 2025, samt supplerende oplysninger af den 25. juni 2025 og 6. august 2025. Ansøgningen er vedlagt i bilag B og indeholder en grave- og efterbehandlingsplan.
- Region Midtjyllands konfliktsøgning af det ansøgte, plan- og miljømæssige forhold, som fremgår af screeningsafgørelsen, dateret 17. december 2025. Screeningsafgørelsen er vedlagt i bilag D.
- Høringssvar fra berørte myndigheder, foreninger, ledningsejere, øvrige parter og offentligheden, som er modtaget i forbindelse med høring over ansøgningen og regionens udkast til screeningsafgørelse. Høringsperioden var den 13. august 2025 til den 11. september 2025.
- Høringssvar fra berørte myndigheder, foreninger, ledningsejere, øvrige parter og offentligheden, som er modtaget i forbindelse med høring over udkast til tilladelse. Høringsperioden var den 22. juni 2026 – 23. juli 2026.

G.1. Høringer

Ansøgningsmaterialet har været i høring i perioden 13. august 2025 til den 11. september 2025. Nedenstående berørte myndigheder, forsyninger, foreninger og parter er blevet hørt. Bemærkningerne fra høringen er indgået i regionens videre arbejde med udarbejdelse af udkast til afgørelse.

Ud over ansøger er der indkaldt bemærkninger fra følgende myndigheder, forsyninger, foreninger og parter:

Myndigheder:

- Samsø Kommune - kommune@samsoe.dk
- Aarhus Kommune - naturogvandloeb@mtm.aarhus.dk
- Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del – midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk
- Moesgaard Museum - info@moesgaardmuseum.dk

Forsyninger:

- FIBIA P/S - ledningsoplysninger@fibia.dk
- GlobalConnect A/S - ledningsoplysninger@globalconnect.dk;
ledningsoplysninger@ninet.dk
- Konstant Net A/S - ledningsopl@konstant.dk
- TDC Net A/S - tdckabel@tdc.dk

Foreninger:

- Friluftsrådet - fr@friluftsradet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening - dn@dn.dk
- DN Samsø - samsøe@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening - dof@dof.dk
- DOF Samsø - samsøe@dof.dk



Side 38

Indvinder:

- SAMSØ STEN OG GRUS ApS (CVR-nr. 40095594) -
ssg@netmail.dk

Interessenter (ikke part i sagen):

- Holger Øster Mortensen
- Kaare Øster

Efterfølgende har udkastet til tilladelse til råstofindvinding været sendt i høring i perioden 22.06.2026 til 23.07.2026 til ovennævnte.

G.2. Høringssvar

I høringsperioden (22.06.-23.07.2026) har Region Midtjylland modtaget høringssvar til udkast til råstoftilladelse fra følgende:

- Aarhus Kommune
- Moesgaard Museum
- Kanhave 42, 8305 Samsø
- Smedevej 6, 3730 Nexø

Høringssvarene er vedlagt i bilag I. Regionens bemærkninger til høringssvarene kan ses nedenfor.

Nedenfor er de modtagne bemærkninger beskrevet. Med kursiv har Region Midtjylland anført sine bemærkninger hertil.

Bemærkninger fra Aarhus Kommune

Kommunen mener, at udsætning af fisk, ænder, fodring eller lignende tilfører området forurenedede næringsstoffer, hvilket ikke bidrager til næringsfattig natur eller gavner de bilag IV arter der lever i området. Der bør derfor stilles vilkår om at de gravesøer der opstår under indvinding af råstoffer, ikke må anvendes til andre formål end hvad der er nødvendigt i forhold til indvindingen af råstoffer.

De fastsatte vilkår i forhold til efterbehandling er fastsat med udgangspunkt i efterbehandlingsplanen, som ikke omfatter udsætning af fisk og ænder eller fodring heraf.

Region Midtjylland har ikke myndighedskompetence i forhold til aktiviteter som udsætning af fisk, ænder og fodring. Derfor er der ikke fastsat vilkår herfor. Forholdet henhører under kommunens kompetenceområde.

Bemærkninger fra Moesgaard Museum

Det ansøgte areal ligger tæt på Kanhavekanalen, som stammer tilbage fra Vikingetiden. Museet oplyser, at der vil være særdeles stor risiko for at støde på hidtil uregistrerede fortidsminder, som er beskyttede af Museumsloven. Derfor anbefaler museet, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse.

Museet anmoder om, at høringssvaret sendes til relevante parter.

Region Midtjyllands bemærkninger hertil:

Som det fremgår af tilladelsens afsnit E.1 om fortidsminder, anbefaler Regionen altid, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, hvis museet anbefaler det.

Høringssvaret er sendt til ansøger (Brattingsborg Gods) og indvinder (Samsø Sten og Grus ApS).

Bemærkninger fra Kanhave 42

- Støj:

Af høringssvaret fremgår det, at Kanhave 42 er uenig i forhold til Region Midtjyllands vurderinger mht. støj, idet det tydeligt kan høres når der arbejdes i grusgraven.

Det er fortsat Region Midtjyllands vurdering, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes med god margin. Det er dog ikke ensbetydende med, at det ikke vil være hørbart, at der foregår råstofindvinding. Opmærksomheden henledes på, at der er tale om en lille indvinding med få maskiner og en begrænset driftstid.

- Fredning:

Af høringssvaret fremgår det (citater): "At grave i fredede områder er jo at ofre natur, der aldrig kan genskabes, for kortsigtet økonomisk gevinst. I den oprindelige fredning fra 1981 står der, at man må fortsætte udgravning i den oprindelige udgravning, hvilket jo netop udtrykker, at skaden var sket, men ikke skulle øges. Alligevel tillades nu den 3. eller 4. udvidelse. Det var ikke hensigten. Og hvad er ideen i fredninger, hvis man bare kan se bort fra dem. Hele ideen med en fredning er jo at bevare en bestemt type landskab eller miljø for eftertiden, ikke at "tivolisere" naturen ved at omdanne den til vandhuller."

Region Midtjylland har ikke myndighedskompetence i disse spørgsmål. Der henvises til Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del.

- Arter

Af høringssvaret fremgår det (citater): "Der står flere ting om arter i materialet, men det hele ender igen i "vurderinger", hvor Region Midtjylland vurderer at grusgraven ingen betydning har. Det kan undre, området vrimer med firben, grønbroget tudse og flagermus."

Region Midtjylland har vurderet at det ansøgte projekt ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, da den økologiske funktionalitet opretholdes og i en vis udstrækning forbedres.

Region Midtjylland har yderligere vurderet, at projektet ikke medfører forsætligt drab, indfangning, beskadigelse eller fjernelse af fredede arter. Regionen vurderer, at indvindingen, og særligt den efterfølgende efterbehandling til sø og næringsfattig natur, tilfører området muligheden for større mangfoldighed af liv, idet man erstatter en ensartet fyrreplantage med mere varierende fysiske forhold.

Bemærkninger fra Holger

- Det fremføres, at der ikke må udsættes fremmed flora og fauna i grusgravsområdet og ikke må udsættes fisk i grusgravssøerne.
Der henvises til Region Midtjyllands bemærkninger til høringssvaret fra Aarhus Kommune
- Der er flere bemærkninger i forhold til Fredningsnævnets afgørelse og sagsbehandling, herunder forholdet til erstatninger.
Region Midtjylland har ikke myndighedskompetence i disse spørgsmål. Der henvises til Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del.
- Der er anført bemærkninger i forhold til råstofindvinding i perioden sommeren 2023 til januar 2025 og indtjening i denne periode.
Forholdet har ikke relevans for den aktuelle sag og vil derfor ikke blive berørt yderligere.

H. Offentliggørelse og klagevejledning

Offentliggørelse

Tilladelsen til råstofindvinding vil blive offentliggjort tirsdag den 11. august 2026 på Region Midtjyllands hjemmeside www.rm.dk/raastoffer under Råstofafgørelser. Afgørelsen findes også på MidtArkiv.dk.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Region Midtjylland via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Region Midtjylland. Hvis Region Midtjylland fastholder afgørelsen, sender Region Midtjylland klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. [Se betingelserne for at blive fritaget her.](#)

Klagefrist

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort, regnes klagefristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Domstolsprøvelse

Eventuel retssag til prøvelse af afgørelse efter råstofloven og miljøvurderingsloven skal være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt, jf. råstoflovens § 43, stk. 1 og miljøvurderingslovens § 54, stk. 1. Er afgørelsen offentliggjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra offentliggørelsen.

H.1. Afgørelser efter råstofloven²⁰

Afgørelsen kan, jf. råstoflovens § 13, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet (se klagevejledningen ovenfor).

²⁰ Lovbekendtgørelse nr. 1230 af 20/11/2024 om råstoffer med senere ændringer.

Region Midtjyllands vurderinger efter habitatbekendtgørelsen²¹ og indsatsbekendtgørelsen²² kan ligeledes påklages efter klagereglerne i råstofloven.

Rettidig klage har, jf. råstoflovens § 16, stk. 8, opsættende virkning for tilladelsen, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Klageberettigede

- Adressaten for afgørelsen
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser
- Enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen

H.2. Afgørelse efter vandforsyningsloven²³

Afgørelser i medfør af vandforsyningslovens kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet i overensstemmelse med klagereglerne i vandforsyningsloven. For klagevejledning henvises til Aarhus Kommunes klagevejledning i bilag F.

H.3. Afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven²⁴

Afgørelser i medfør af miljøbeskyttelsesloven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet i overensstemmelse med klagereglerne i miljøbeskyttelsesloven. For klagevejledning henvises til Aarhus Kommunes og Samsø Kommunes klagevejledninger i bilag G og H.

H.4. Afgørelser efter naturbeskyttelsesloven

Afgørelser i medfør af naturbeskyttelsesloven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet i overensstemmelse med klagereglerne i

²¹ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21/08/2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer.

²² Bekendtgørelse nr. 1669 af 08/12/2025 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter med senere ændringer.

²³ Lovbekendtgørelse nr. 1149 af 28/10/2024 om vandforsyning m.v. med senere ændringer.

²⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1742 af 22/12/2025 om miljøbeskyttelse med senere ændringer.

naturbeskyttelsesloven. For klagevejledning henvises til Aarhus Kommunes klagevejledning i bilag G.

I. Orientering

Afgørelsen samt bilag er i dag sendt til:

Myndigheder:

- Samsø Kommune - kommune@samsoe.dk
- Aarhus Kommune - naturogvandloeb@mtm.aarhus.dk
- Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del – midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk
- Moesgaard Museum - info@moesgaardmuseum.dk



Side 44

Forsyninger:

- FIBIA P/S - ledningsoplysninger@fibia.dk
- GlobalConnect A/S - ledningsoplysninger@globalconnect.dk;
ledningsoplysninger@ninet.dk
- Konstant Net A/S - ledningsopl@konstant.dk
- TDC Net A/S - tdckabel@tdc.dk

Foreninger:

- Friluftsrådet - fr@friluftsradet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening - dn@dn.dk
- DN Samsø - samsoe@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening - dof@dof.dk
- DOF Samsø - samsoe@dof.dk

Indvinder:

- SAMSØ STEN OG GRUS ApS (CVR-nr. 40095594) - ssg@netmail.dk

Interessenter (ikke part i sagen):

- Holger Øster Mortensen
- Kaare Øster

J. Bilag

- A. Oversigtskort
- B. Ansøgning af 20. maj 2025 fra Brattingsborg Gods
 - 1. Ansøgningsskemaer
 - 2. Grave- og efterbehandlingsplan, inkl. naturplan
 - 3. Levestedsvurdering for bilag IV-arter
 - 4. Markfirbensundersøgelse
- C. Vurdering efter habitatbekendtgørelsen
- D. Screeningsafgørelse med konfliktsøgningsskema
- E. Dispensation fra fredningen af Stavns Fjord fra Fredningsnævnet
- F. Tilladelse til vandindvinding og grundvandssænkning - Aarhus kommune
- G. Tilladelse til udledning af vaskevand til gravesø – Aarhus Kommune
- H. Tilladelse til nedsivning i forbindelse med råstofindvinding - Samsø kommune
- I. Høringssvar

Webtilgængelighed

Hvis der er problemer med at læse afgørelsen eller vedhæftede bilag, kan der anmodes om, at regionen gør dem webtilgængelige. Derved vil de kunne tydes og læses op af de gængse værktøjer til dette formål. Kontakt regionen på raastoffer@ru.rm.dk

Behandling af personoplysninger

Region Midtjylland behandler personoplysninger. Der kan læses mere om regionens behandling af personoplysninger og rettighederne i den forbindelse på ru.rm.dk/om-os/dine-data

Offentliggørelse på Region Midtjyllands hjemmeside

Dokumenter, der er omfattet af reglerne om aktindsigt og dermed ikke beskyttede, bliver som hovedregel "offentliggjort" på regionens hjemmeside, hvorfra de kan fremsøges, læses og hentes.